

NS „Jeřábka“, stanoviště č. 1: HLAVNÍ HOSPODÁŘSKÉ DŘEVINY NA REVÍRU BRADLO

Lesy mají mimořádný význam jako neodmyslitelná součást životního prostředí. Mimo to jsou zdrojem obnovitelné a ekologicky šetrné suroviny – dřeva. Proto je hospodářská funkce lesů v podmínkách České republiky velice podstatná. Lesy ovšem plní celou řadu důležitých mimoprodukčních funkcí: vodohospodářskou, půdoochrannou, krajinnou, klimatickou a rekreační.

Jedním ze základních cílů státního podniku Lesy České republiky je pěstování a obnova lesních porostů, které plní všechny společensky významné funkce.

O pěstování porostů se stará lesní hospodář (lesník), jehož hlavní snahou a cílem je vytvoření stabilního, kvalitního, druhově, prostorově a věkově smíšeného lesa.

Každá dřevina má různé ekologické požadavky na své pěstování. Např. u smrku či buku lze uplatňovat tzv. podrostní hospodářství, což znamená pěstování nové generace lesa pod ochranou původního mateřského porostu a teprve pak pokácení starých stromů. Tento způsob nejvíce vystihuje přirozený vývoj lesa. A však např. u borovice lesní její nároky na dostatek světla nedovolují obnovit porosty obdobným způsobem. Proto se musí využít holosečný způsob hospodaření. V praxi to znamená vykácet starý porost „na holo“ a poté vysázet sazenicemi vypěstovanými v lesních školkách, nebo využít náletu semen na holou plochu. Holosečný způsob hospodaření tzv. násečný způsob se také využívá při změně druhové skladby, kdy je třeba nahradit stávající porosty jiným druhem dřevin. S posledním jmenovaným způsobem se můžete na revíru Bradlo potkat. Jedná se o vnášení buku lesního a dalších listnáčů do smrkových lesních porostů za melioračním a zpevňujícím účelem.

Pro zkvalitnění druhové skladby lesa se mezi hlavní hospodářské dřeviny, které na revíru Bradlo jsou zastoupeny smrkem, bukem, jedlí, či borovicí, také vsazují i dřeviny hospodářsky méně významné, jako je např. jeřáb ptačí, javor klen, lípa srdčitá, třešň ptačí apod.

Smrk ztepilý – vzrostlý strom; foto archiv LČR

Vrchol smrku ztepilého se šiškami; foto Petr Smutný

Čerstvě zasazená sazenice smrku ztepilého; foto František Bárta

Smrk ztepilý

Je naší nejběžnější dřevinou. Může dorůst až 40 m výšky. Kořenový systém je mělký, proto je náchylný na vývraty způsobené nejčastěji silným větrem, ale i mokřím sněhem. Mladá kůra je hladká, světle hnědá, starší je šedavá nebo červenohnědá. Jehlice jsou čtyřhranné, špičaté, lesklé, často šavlovitě zahnuté. Šišky vyrůstají vzpřímeně, ale dozrávají svisle k zemi. Ke svému prospěchu vyžaduje smrk vlhký vzduch a svěží půdy. Dřevo je měkké, lehké a pružné. Jeho použití je velice široké, především ve stavebnictví, nábytkářství a k výrobě papíru.

Jedle bělokora

Roste většinou přimísena ve smrkových porostech. Je dřevinou stinnou, náročnou na dostatek živin a vláhy. Je často vyhledávána zvěří, která okusuje výhony a loupe kůru. Kůru má šedou, hladkou. Šišky jedle bělokore rostou na větvích vzpřímeně. Prázdnou šišku pod stromem nikdy nenajdete, jelikož se rozpadá hned na stromě. Jedlový olej má antiseptické účinky. Využívá se proto v léčitelství. Dřevo se využívá ve stavebnictví, ale i k výrobě hudebních nástrojů.

Seměnáček buku v kořenovém náběhu starého buku; foto Petr Smutný

Vnášení buku do smrkových porostů násečným způsobem; foto Jiří Bina

Buk lesní

Mohutný strom s rovným válcovitým kmenem. Pokud ovšem roste samostatně je hluboko ovětven. Kůra je šedá, lesklá a hladká. Kořenový systém má srdčitý. Plodem jsou bukvice – důležitá součást potravy lesních zvířat a ptáků. Zrají v září–říjnu, opadávají v říjnu–listopadu. Strom roste v prvních 5 letech pomalu. Všeobecně se dožívá 120–160 let. Velmi dobře snáší stín. Dřevo má tvrdé, červenavě bílé často s červenohnědým, tzv. nepravým jádrem. Po ohřátí párou je dobře tvarovatelné, proto se využívá v nábytkářství. Dále se používá k výrobě parket, či jako palivo, jelikož má velkou výhřevnost.

Plod buku; foto Zdeněk Černý

Jedle bělokora v oplocence; foto archiv Správy CHKO

Šišky jedle rostou špičkou vzhůru; foto archiv Správy CHKO

Buk na kraji lesa; foto archiv LČR

Borovice lesní; foto archiv LČR

Borovice lesní

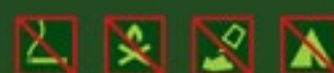
Jehličnatý strom s mohutným kulovým kořenem zabraňující vyvrácení stromu. Kůra stromu je ve spodní části hnědá a hluboce rozpuštěná. V horní části u větví je kůra hladká a oranžová. Je dřevinou světlomilnou a na půdu nenáročnou. Dokáže žít i v různých skalních trhlinách apod. Ve vyšších nadmořských výškách je náchylná na zlomy způsobené mokřím sněhem. Její využití je v nábytkářství, pro stavbu lodí, jako palivo nebo na výrobu pražců.

Javor klen

Je využíván především jako vhodná meliorační a zpevňující dřevina v místech s mělkou či suťovou půdou, kde by se již např. buku nedařilo. Lesní půdu dobře stíní a svým opadem zlepšuje. Dříve se dřevo z javoru využívalo k výrobě potaše, která byla důležitá pro sklářský průmysl. Využívá se také k výrobě hudebních nástrojů.

Kvetoucí javor klen; foto Jana Trejtnarová

www.lesy-cr.cz

LESYČR